

ВОДНА БЕЗПЕКА КРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА НОВА МОДЕЛЬ **ВАСИЛЕНКО Марина,**

здобувач вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Анотація: Система водопостачання – це базова інфраструктура, складова економічного успіху країни, розвитку міст і сіл, джерело життя у буквальному сенсі цього слова. Втім, наче й усвідомлюючи важливість води в житті, наше суспільство ставить надто безтурботно до питань, пов'язаних із водою. Рік за роком ситуація повільно загострюється, міста і громади все більше стикаються з дефіцитом води, її низькою якістю, забрудненням і пересиханням водойм, але ми ще не звикли сприймати це все як «хвороби» єдиної екосистеми, частиною якої ми є. І мова не про вже звичні заклики до економії ресурсів та екологічної свідомості – «інфраструктура» води в Україні потребує системного переосмислення і формування інтегрованої політики навіть не просто розвитку.

Ключові слова: водні ресурси, система водопостачання, біополітика.

Сьогодні галузь водних ресурсів України знаходиться у сфері відповідальності багатьох державних відомств і міністерств. Сучасне управління щодо охорони навколишнього середовища, системи водопостачання потребує негайного реформування, а підприємства, що реалізують ці функції – невідкладної модернізації.

Протягом 2020 року на засіданнях РНБО України неодноразово розглядалось проблеми якості питної води. Проте, питання щодо впровадження ефективних систем водопідготовки відповідно до вимог Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» залишається невирішеним [1].

Разом з цим, Асоціація «Укрводоканалекологія», Міністерство розвитку громад та територій України постійно звертається з пропозицією про перегляд показників якості та безпеки питної води в бік послаблення, з метою приведення їх до вимог Директиви 98/83/ЄС (далі — Директива). МОЗ України неодноразово наголошувало на тому, що чинна нормативна база щодо питної води не суперечить вимогам Директиви, яка, зауважимо, не переглядалася вже 20 років. Крім того, при визначенні показників якості питної води необхідно враховувати відповідність стандартів ЄС та інших країн, сучасні наукові дані, економічні та регіональні особливості країни, що теж передбачено Директивою [2].

З метою вирішення проблем покращення якості питної води у 2011 році було прийнято Закон України «Про Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011-2020 роки», яким передбачено фінансування завдань і заходів

направлених на підвищення якості питної води. Але, зі звіту Рахункової палати за 2016 рік відомо, що обсягу фінансування на реалізацію цієї Програми виділялось недостатньо, а отже модернізація підприємств була проведена в недостатньому об'ємі [3].

МОЗ акцентує увагу на тому, що пом'якшення вимог до питної води може призвести до погіршення її якості та безпеки, що збільшить негативний вплив на здоров'я населення. Єдиним шляхом для забезпечення населення якісною та безпечною водою в достатній кількості є реконструкція існуючих та будівництво нових підприємств питного водопостачання, впровадження нових технологій очищення води, сучасного обладнання, ефективних реагентів, фільтрувальних матеріалів, сорбентів тощо [2].

Сьогодні у сфері централізованого водопостачання та водовідведення накопичилася низка проблем, які потребують комплексного врегулювання, а саме [4]:

- відсутність централізованого питного водопостачання (тільки 69% населення мають доступ до централізованого водопостачання і 47,8% до водовідведення);
- подача води за графіком;
- привізну воду використовують — майже 270 тис. осіб у 9 областях України;
- існуюча система очищення питної води не відповідає вимогам та потребує удосконалення;
- незадовільний технічний стан основних фондів систем централізованого питного водопостачання та водовідведення (в аварійному стані знаходяться 35% водопровідних мереж та 38% мереж водовідведення, майже 30% насосних агрегатів на насосних станціях потребують заміни);
- висока енергоємність систем водопостачання та водовідведення;
- високий рівень втрат та неврахованих витрат питної води (36% в середньому по Україні);
- застосування застарілих технологій та обладнання в системах централізованого водовідведення та очищення стічних вод.

Виходячи із цільових показників, можна сформулювати такі принципи модернізації національної системи водозабезпечення [4]:

1. Орієнтування на безпосередні потреби споживача (акцент біополітики) із дотриманням ощадливого ставлення до водних ресурсів та зменшення антропогенного навантаження у вигляді неочищених скидів.
2. Забезпечення сталого економічного розвитку, зокрема через показник «водомісткості ВВП» на тлі зростання ефективності водокористування (за відносним рівнем технологічних втрат та операційних витрат, а також витрат на енергоресурси).
3. Забезпечення населення водними ресурсами, які відповідають базовим стандартам якості життя.
4. Зменшення регіональних, соціальних та урбаністичних дисбалансів.
5. Формування національного водного балансу, належної логістичної мережі та достатніх стратегічних резервів.

Отже, перелічені заходи мають стати складовою національної програми реформування системи використання водних ресурсів країни та однією з домінант державної біополітики, спрямованої на забезпечення населення якісними водними ресурсами, що з урахуванням сучасних світових трендів визначатиме не тільки рівень соціальної та економічної ефективності тієї чи іншої країни, а й ступінь її суверенітету.

Література

1. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/4954.html> (дата звернення: 08.09.2022)
2. Журнал ECOBUSINESS: Точка відліку: постанова «діагнозу» та бачення держави трансформації водної сфери. URL: <https://ecolog-ua.com/news/tochka-vidliku-postanova-diagnozu-ta-bachennya-derzhavy-transformaciyi-vodnoyi-sfery> (дата звернення: 08.09.2022)
3. Закон України «Про Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011-2020 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2455-15#Text> (дата звернення: 08.09.2022)
4. Журнал «Час води»: Підтримка децентралізації в Україні DESPRO. URL: <https://ecolog-ua.com/sites/default/files/2020/docs/Chas-vody.pdf> (дата звернення: 08.09.2022)

Abstract: *The water supply system is a basic infrastructure, a component of the economic success of the country, the development of cities and villages, a source of life in the literal sense of the word. However, as if realizing the importance of water in life, our society treats water-related issues too carelessly. Year after year, the situation is slowly worsening, cities and communities are increasingly faced with water shortages, its poor quality, pollution and drying up of reservoirs, but we are not yet used to perceiving all this as "diseases" of the single ecosystem of which we are a part. And we are not talking about the usual calls for saving resources and environmental awareness - the "infrastructure" of water in Ukraine needs a systematic rethinking and the formation of an integrated policy, not even just development.*

Key words: *water resources, water supply system, biopolitics.*

*Науковий керівник – Вишневська О.М.,
д-р екон. наук, професор,
декан обліково-фінансового факультету*

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

**ДАТІЙ Світлана, здобувач вищої освіти групи
обліково-фінансового факультету, МНАУ**

Анотація: *Обґрунтовано значення економічного аналізу в кризових ситуаціях та визначено основні його напрями на підприємстві за умови кризи.*

Ключові слова: *економічний аналіз, криза, діагностика підприємства, кризис-менеджмент.*

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну суттєво вплинуло на соціально-економічну ситуацію в цілому (на макрорівні) та на діяльність більшості підприємств (на мікрорівні). Військова агресія поглибила світову економічну нестабільність, призвела до перебоїв у світових ланцюгах поставок, що призводить до кризової ситуації для багатьох підприємств. Як відомо, за попередньою оцінкою Міжнародного валютного фонду, ВВП України у 2022 році може скоротитись на 45%, а відновлювальне зростання світової економіки після пандемії COVID-19 суттєво уповільниться [1]. Навіть, якщо підприємство напряду не страждає від війни, страждають його партнери, постачальники, споживачі на ринку, що впливає на діяльність фірм. Багатьом підприємствам в Україні за таких умов необхідно негайно змінювати свою стратегію, впроваджувати кризис-менеджмент у свою діяльність, щоб якомога швидше ліквідувати проблеми, пов'язані із даним чинником.

Слід зазначити, що роль якісного аналізу в таких умовах зростає, бо саме цей елемент діагностики діяльності підприємства та його взаємодії із ринком може сформувати якісну модель підприємства із його сильними та слабкими місцями,